

# ‘Beverwaard is Beverwaard’

## ‘Wat zeggen jongeren over hun wijk?’

Rotterdam, september 2022

Door: Floor Bevaart, Eva Klooster, Perlyn Mauris

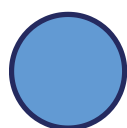
De Beverwaard is een wijk in Rotterdam met relatief veel jonge bewoners (34% is onder de 25 jaar t.o.v. 29% in Rotterdam)<sup>i</sup>. Beverwaard werd eind jaren '70 opgebouwd om bewoners een ontspannen en groene woonbeleving vlakbij de stad te bieden. De wijk heeft veel eengezinswoningen die uitkomen op hofjes, waar kinderen rondom hun huis kunnen spelen. Wijkbewoners en betrokkenen omschrijven de Beverwaard als een karaktervolle wijk met een dorps sfeer<sup>ii</sup>.

De wijk worstelt aan de andere kant ook sinds het begin van de opbouw met sociale problemen, zoals langdurige leegstand, verloedering, overlast en onveiligheid. Dit leidde in 1999 tot een Integrale Wijkaanpak Beverwaard die succesvol bleek in het verbeteren van het leefklimaat<sup>iii</sup>. Beverwaard heeft zijn negatieve imago echter niet van zich af kunnen schudden en de afgelopen twintig jaar is er een golfbeweging geweest van negatieve gebeurtenissen die breed uitgemeten werden in de media en hier opvolgende tijdelijke verhoogde (eerst repressieve en later preventieve) gemeentelijke inzet<sup>iv</sup>.

In 2022 ligt de subjectieve veiligheidsbeleving van de bewoners onder het Rotterdamse gemiddelde<sup>v</sup>. Uit politiecijfers blijkt echter dat de geregistreerde misdaad in Beverwaard de afgelopen tien jaar juist fors is afgenomen<sup>vi</sup>. Vanaf 2020 stijgt deze weliswaar weer enigszins, maar de wijk blijft op en boven het Rotterdamse gemiddelde scoren waar het de objectieve veiligheid van de wijk betreft<sup>vii</sup>. In 2021 komen dan vlak achter elkaar de gewelddadige straatroven en het verdrietige steekincident met dodelijke afloop voor een 15-jarige wijkbewoner uitgebreid in het nieuws. Een zware slag voor de wijk die al tientallen jaren een (deels onterecht) probleemimago meetorst.

Deze recente ontwikkelingen leidden er toe dat een lokale maatschappelijke organisatie<sup>viii</sup>, mede namens de familie van het slachtoffer, het initiatief richting de gemeente nam om jongeren in de wijk meer op de kaart te zetten. De gemeente mobiliseerde vervolgens bewoners en betrokkenen om tot een integrale wijkaanpak te komen. Dit werd het ‘Actieplan Geweldig Beverwaard’. Als onderdeel van dit actieplan sloegen zes (jongeren)organisaties, één welzijnsorganisatie en de afdeling jeugd/welzijn van de gemeente Rotterdam begin 2022 de handen ineen en vormden de ‘Community Aanpak Beverwaard’; een preventieve jongerenaanpak. Vanuit deze aanpak wordt geprobeerd om jongeren zich weer onderdeel van de wijk te laten voelen, hen te helpen mentaal weerbaar te zijn op het moment dat het leven wat lastiger verloopt en het vertrouwen tussen jongeren onderling, de gemeente en de jeugdprofessionals in de wijk te versterken.

De afgelopen twintig jaar is de sociale problematiek in Beverwaard onderzocht<sup>ix</sup> en zijn eerdere gemeentelijke wijkinvesteringen geëvalueerd<sup>x</sup>. Hoewel er uitgebreid geschreven is over de ‘hangjongeren problematiek’ in het winkelcentrum en de ‘projectencarrousel’ van de gemeente zijn de jongeren in Beverwaard zelf echter nog nauwelijks aan het woord gekomen. Nu de gemeente



**Klooster**  
onderzoek & advies

Rotterdam haar aanpak begin 2022 specifiek richt op het teruggeven van de wijk aan de jongeren is het tijd voor hun visie. Drie externe onderzoekers, tevens schrijvers van dit artikel, volgden deze

jongerenaanpak vanaf het begin en doen in dit eerste artikel (van een reeks) verslag van hun bevindingen. Zij kozen daarbij voor een brede onderzoeksmethode waarin jongeren van verschillende leeftijdsgroepen door middel van een vragenlijst of persoonlijke interviews bevestigd werden over hun wijkgevoel. Het tweede artikel in deze serie gaat over de ervaringen van de jongeren met de Community Aanpak Beverwaard.

## Een dubbel gevoel

Voor de zomervakantie vulden 199 leerlingen van de groep 7-8 klassen van de drie basisscholen in Beverwaard een vragenlijst in. Zij zijn dan gemiddeld 11,3 jaar. Over het algemeen wonen zij met plezier in Beverwaard en waarderen dit gemiddeld met een 7.6. De basisschoolleerlingen vinden de buitenspeelplekken en sportvelden het leukst aan de wijk (58%). Daarnaast vinden zij de andere bewoners en hun gezelligheid leuk (37%) en de winkels zoals de toko's en de Verhage (32%). Wat zij vooral nog missen in de wijk zijn 'betere speeltuinen voor kinderen tussen 10 en 16 jaar' (30%). Zij vinden dat de speeltuinen in de wijk nu vooral voor jonge kinderen zijn en dus te 'kinderachtig' voor henzelf.

Hoewel de wijk zeker wordt gewaardeerd door de leerlingen, wil minder dan de helft (38%) er later blijven wonen. Dat komt vooral doordat zij de wijk als onveilig ervaren (41%). De Beverwaardse leerlingen vinden het geweld en de criminaliteit het minst leuke aspect aan de wijk (54%). Hierbij worden ruzies, messengeweld, schietpartijen, inbraken en drugsgebruik veel genoemd. Ook de ervaren onveiligheid vinden zij niet leuk (30%): een onveilige/gevaarlijke omgeving en kinderlokkers/kidnappers veel genoemd. Tot slot vindt 20% de wijk zelf niet leuk; hierbij wordt de fysieke omgeving genoemd, die schoner/opgeruimder kan, wederom de onveiligheid, maar ook noemen sommige kinderen dat zij de wijk saai vinden.

*'Ik wil later niet in Beverwaard wonen omdat het niet veilig is voor mijn kinderen.'* (11-jarige wijkbewoner).

Het dubbele wijkgevoel zien we ook terug bij de oudere adolescenten en jongvolwassen wijkbewoners (14-27 jaar). Zij bewegen zich in groepen met gedeelde interesses door de wijk. Zo zijn er groepen jongeren die graag sporten en vaak te vinden zijn op de basketbal- en voetbalveldjes. Anderen maken gretig gebruik van de muziekstudio in de Focus. In het voorjaar en de zomer van 2022 spraken we met 31 van hen op verschillende locaties in de wijk. Bijna alle geïnterviewde wijkjongeren ervaren verbondenheid met Beverwaard. Veelgehoorde uitlatingen zijn: 'Iedereen kent elkaar' en 'Beverwaard is een dorp'.

*'De wijk is gezellig, vooral in de zomer. Iedereen is dan samen buiten.'* (man, 14 jaar).

De meeste jonge mannen vertellen dat zij zich (door deze ervaren eenheid) op hun gemak voelen in de wijk. Zij laten hun gang niet beïnvloeden door het negatieve wijkimago dat bij anderen heerst, maar signaleren wel dat dit een probleem is.

*"Ik geef Beverwaard een 8, maar ik denk dat de buitenwereld ons een 1 geeft. Door de incidenten en de publiciteit is er een negatief beeld. Maar daar ben ik al aan gewend."* (man, 14 jaar).

Jongeren hebben ook het gevoel dat het negatieve wijkbeeld invloed heeft op hun kansen in het leven. Sommigen van hen denken dat ze een lager schooladvies krijgen omdat ze uit Beverwaard komen, of dat ze niet aangenomen worden voor een bepaalde baan. Jongeren maken duidelijk het onderscheid dat dit niet komt door de wijk zelf, maar door het beeld dat anderen hebben van de wijk en door een kleine groep (overlastgevende) jongeren die dit beeld in stand houdt.



*“Talentscouts voor voetbal komen ook al niet meer naar onze wijk, omdat het als achterstandswijk wordt gezien. Maar volgens mij komt dat door hoe de buitenwereld naar ons kijkt en door een klein groepje jongeren.” (man, 20 jaar).*

Jonge vrouwelijke wijkbewoners benoemen de fysieke omgeving, met veel onverlichte pleinen, als belangrijke oorzaak van het negatieve wijkbeeld. Daarnaast ervaren ook zij de prominente aanwezigheid van een groep (hang)jongeren in de wijk als negatief.

*‘Ik snap het negatieve beeld wel. Beverwaard ziet er ook ‘ghetto’ uit. Het eerste wat je ziet wanneer je de wijk binnenkomt zijn jongeren in trainingspakken en bivakmutsen.’ (vrouw, 14 jaar).*

Voor de jonge vrouwen geldt dat zij zich, vooral s ’avonds, ook daadwerkelijk niet veilig voelen in de wijk. Op het pleintje in het centrum van Beverwaard, waar ook jonge kinderen spelen, staan vaak mannen die onder invloed van alcohol en/of drugs vrouwen lastig vallen en jongeren aanspreken.

*“Wij gaan na 20:30 niet meer de straat op. De sfeer is daar hard. Oudere mannen fluiten ons na en worden boos wanneer we hier niet op reageren. Hierdoor voelen we ons onveilig.” (2 vrouwen, 14 & 15 jaar).*

Jongeren balen van de grote invloed die een kleine groep ‘verloren’ jeugd heeft. Het gaat hier om een groep leeftijdsgenoten die vroeger nog meedeed aan wijkactiviteiten en inmiddels helemaal afgehaakt is. Zij bedreigen leeftijdsgenoten, hebben messen op zak en laten zich in met criminele activiteiten, zo vertellen jonge buurtbewoners. Enkele geïnterviewden melden dat er ook messen verkocht worden rondom scholen in de wijk.

*‘Ruzies lopen nu te erg uit de hand en iedereen wordt erbij betrokken. Jongeren dissen elkaar en willen het daarna fysiek uitvechten. Als ze jou niet kunnen vinden dan pakken ze je vrienden of familie. Er zijn rapgroepen die punten bij houden bij het vermoorden van een member van een rivalen rapgroep. Ook de veiligheid op school dient te worden verhoogd. Jongeren worden op school benaderd met de vraag of ze wapens willen kopen.’ (vrouw, 16 jaar).*

Hoewel de jonge mannen zich geen zorgen maken om zichzelf, vrezen zij voor de beïnvloeding van hun jongere broertjes en zusjes door deze groep die andere wijkbewoners bedreigt, messen op zak heeft en zich inlaat met criminele activiteiten.

*‘Ik hoop dat mijn broertje niet onder hun invloed komt. Hij is nu 14 en wordt brutaler ook tegen mijn moeder. Ik hoor scheldwoorden die ik niet zei op die leeftijd.’ (man, 18 jaar).*

Kortom, jongeren in alle leeftijdsgroepen voelen zich onmiskenbaar verbonden met ‘hun Beverwaard’. Zij onderschrijven lang niet altijd het negatieve beeld dat buitenstaanders hebben van de wijk. De meisjes en jonge vrouwen voelen zich daarentegen niet veilig (genoeg) en dit beïnvloedt hun gedrag. Zo gaan zij s ’avonds zelden nog de straat op. Het negatieve imago en een kleine groep jongeren en mannen heeft daarmee veel invloed op de wijk. Zoveel dat een deel van de jongste bewoners er later liever niet zelf wil wonen.

### **Meer licht en meer aandacht voor moeders**

Jongeren hebben zelf duidelijke ideeën over wat er moet gebeuren om de wijk aan hen terug te geven. Ten eerste vinden zij dat de fysieke omgeving verbeterd kan worden. Bijvoorbeeld door meer verlichting en eventueel toezicht te plaatsen op de onveilige plekken. Ook het renoveren van plekken die belangrijk zijn voor jongeren, zoals het basketbalveld, kan helpen.



*“Meer licht kan leiden tot meer gezelligheid in de wijk. Mensen vertrouwen elkaar sneller wanneer ze zich veilig voelen en de wijk er beter uit ziet.”* (man, 14 jaar).

Daarnaast zijn activiteiten in de wijk belangrijk voor alle jongeren. Een aantal jonge mannen vertellen dat de onderlinge sfeer tussen jongeren de afgelopen drie jaar verbeterd is doordat er meer activiteiten worden georganiseerd. Voor meisjes geldt dat zij nog activiteiten missen en menen dat het vertrouwen tussen groepen jongeren nog een stuk beter kan. In het tweede artikel over de huidige ‘Community (jongeren)Aanpak’ van de gemeente gaan we hier nader op in. Geïnterviewde jongeren menen dat de jongeren die met school gestopt zijn en die afgegleden zijn naar crimineel gedrag buiten de invloedssfeer van jongerenwerkers vallen en in die zin ‘verloren zijn’.

*“Als je 17 jaar bent, en je chillt de hele dag op straat dan ben je al niet meer te redden.”* (man, 17 jaar).

De oudere adolescenten en jongvolwassenen in Beverwaard pleiten er dan ook voor dat er stevig preventief beleid wordt gevoerd om te voorkomen dat jongere kinderen (broertjes/zusjes) afglijden in criminaliteit. Hierbij moet aandacht zijn voor preventie op straat waarbij vaste gezichten van wijkprofessionals voorkomen dat er ruzies ontstaan. Maar ook voor preventie op (basis)scholen, waar jonge kinderen benaderd worden om mee te doen en/of wapens te kopen. Hier ligt een belangrijke kans voor scholen, aangezien de basisschoolleerlingen in Beverwaard hun meesters en juffen noemen als de belangrijkste vertrouwenspersonen in hun leven (39%), méér dan ouders en andere familieleden (30%).

Daarnaast is er volgens de jongeren een belangrijke rol weggelegd voor de ondersteuning van moeders. Nu zij ouder zijn, reflecteren zij meer op de rol die hun moeder speelde in hun leven.

*“Moeders zijn het, waardoor we het hebben gered. We hadden het niet breed vroeger”.* (man, 18 jaar).

In Beverwaard zijn relatief veel eenoudergezinnen<sup>xi</sup> en een aantal jongeren vertelt dan ook vaak alleen thuis te zijn geweest met hun moeder. Sommigen van hen hielpen bij de opvoeding van broertjes en/of zusjes omdat hun moeders veel en tot laat in de avond werkten. Het aanbieden van ondersteuning aan (alleenstaande) moeders of moeders die nare ervaringen meemaakten vinden deze jongeren dan ook een goed idee.

*“Moeders zijn sleutelfiguren voor de opvoeding van jongeren. Het is dus belangrijk dat het ook goed gaat met de moeders van de wijk.”* (man, 21 jaar).

## Conclusie

De Beverwaard is, ook voor jongeren, een wijk met twee gezichten. Voorliggend onderzoek legt haarfijn bloot hoe zij worstelen met de januskop van hun wijk: zo opgetogen als zij zijn over de zomerse gezelligheid, zo ontstemd tonen zij zich over de donkere onveiligheid. ‘Beverwaard is Beverwaard’, verzucht een 17-jarige wijkbewoonster gelaten.

Jongeren benoemen een aantal dingen die kunnen helpen om de wijk voor hen leefbaarder te maken. Allereerst hopen zij dat de fysieke omgeving verbeterd kan worden. Meer licht op donkere plekken en onderhoud aan/verbetering van de (speel)velden, pleinen en honken die voor jongeren belangrijk zijn kunnen helpen. Ook kan meer toezicht de gevoelens van onveiligheid temperen. Hierbij is het van belang dat dit door vaste, vertrouwde gezichten wordt gedaan. Eerdere repressieve acties zoals preventief fouilleren hebben juist ook bijgedragen aan het intensiveren van gemeenschappelijke angstgevoelens in de wijk<sup>xii</sup>.



Daarnaast is het opvallend dat er een groot verschil is tussen hoe jonge mannen en vrouwen de wijk ervaren. Het kleine groepje overlastgevende jongeren is echter beide groepen een doorn in het oog. Niet alleen versterkt hun gedrag het toch al moeilijk te beïnvloeden negatieve wijkbeeld van buitenstaanders, ook zijn de jongeren bang dat hun broertjes en zusjes zich mogelijk aansluiten bij deze groep en afglijden in criminaliteit. Jongeren pleiten zelf voor een preventieve aanpak om de jongere kinderen in de wijk niet te 'verliezen'. Uit eerder onderzoek<sup>xiii</sup> bleek al dat de drie basisscholen een belangrijke spil in de opvoeding van de Beverwaardse jeugd vormden en ook in ons onderzoek worden schoolmedewerkers door basisschoolleerlingen als de belangrijkste vertrouwenspersonen genoemd. Er is behoefte aan ondersteuning van moeders en opvoed- ondersteunende activiteiten.

Tot slot is het voor jongeren belangrijk dat Beverwaard eindelijk van het negatieve wijkimago afkomt. Sinds de oprichting van de wijk wordt er door buitenstaanders negatief over de wijk gesproken en komt deze negatief in het nieuws. Dit terwijl jonge bewoners zelf over het algemeen best trots lijken te zijn op hun wijk en de onderlinge verbondenheid en gezelligheid als belangrijke positieve punten noemen. De jongeren die wij spraken in de interviews lijken het negatieve wijkbeeld te accepteren, maar vertellen ook dat zij bang zijn dat het hun kansen in het leven beïnvloedt. Zij vinden dat het tijd is voor een nieuw elan.

*'Ik hoor jongeren zeggen 'Beverwaard heeft geen leven'. Wat mij betreft hebben we wel een leven, maar moeten we het terugpakken.'* (vrouw, 17 jaar).

---

#### Noten:

<sup>i</sup> <https://allecijfers.nl/ buurt/beverwaard-rotterdam/>

<sup>ii</sup> <https://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/2022/rotterdam/ijssemonde/beverwaard>

<sup>iii</sup> Huygen A. & Lammers, R. (2005). Quickscan Sociaal Investeren in de Beverwaard. *Verwey-Jonker Instituut*.

<sup>iv</sup> Tadjman, T., et al. (2012). De Sociale Aard van de Beverwaard. Een onderzoek naar de oorzaken van en oplossingsrichtingen voor de huidige problemen van de Beverwaard. *Risbo: Rotterdam*.

<sup>v</sup> <https://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/2022/rotterdam/ijssemonde/beverwaard>.

<sup>vi</sup> <https://allecijfers.nl/ buurt/beverwaard-rotterdam/>

<sup>vii</sup> <https://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/2022/rotterdam/ijssemonde/beverwaard>

<sup>viii</sup> Stichting MAIT.

<sup>ix</sup> Tadjman, T., et al. (2012). De Sociale Aard van de Beverwaard. Een onderzoek naar de oorzaken van en oplossingsrichtingen voor de huidige problemen van de Beverwaard. *Risbo: Rotterdam*.

<sup>x</sup> Huygen A. & Lammers, R. (2005). Quickscan Sociaal Investeren in de Beverwaard. *Verwey-Jonker Instituut*.

<sup>xi</sup> Tadjman, T., et al. (2012). De Sociale Aard van de Beverwaard. Een onderzoek naar de oorzaken van en oplossingsrichtingen voor de huidige problemen van de Beverwaard. *Risbo: Rotterdam*.

<sup>xii</sup> Huygen A. & Lammers, R. (2005). Quickscan Sociaal Investeren in de Beverwaard. *Verwey-Jonker Instituut*.

<sup>xiii</sup> Tadjman, T., et al. (2012). De Sociale Aard van de Beverwaard. Een onderzoek naar de oorzaken van en oplossingsrichtingen voor de huidige problemen van de Beverwaard. *Risbo: Rotterdam*.

